

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Deiparæ Tempia i Hispania. num. 57.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

prædonibus per summum scelus contrucidatis, ac monasterio direpto, tandem anno 1412 à Gregorio XII. Canonicis Regularibus S. Salvatoris Lateranensis est assignatum.

DEIPARÆ TEMPLA IN
Hispania.

57.
Templa
Deipara
2000. à
Iacobo I.
Aragonii
Rege ex-
structa.

Hispania Catholica Religionis studiosissima quamplurima Deiparæ Tempia præclarissima, & miraculis celebrata habet: eorum multitudinem quis ex uno Aragoniæ Regno facile conjicere poterit. Eam vero Jacobus I. Aragonum Rex cognomento Expugnator, quemadmodum cap. 29. ex Hieronymo Blanca in Commentariis rerum Aragonensium ad annum 1285. diximus, tribus Regnis è Saraceno- rum manibus ereptis in Aragonia ad duo milia templa extruenda, ac Deiparæ dicanda curavit. Nos in præsentia aliquot ex præcipuis totius Hispaniæ afferemus.

MONTIS SERRATI TEMPLVM
Deipara sacrum, & eiusdem templi
fundatio.

Mons Ser-
ratus unde
dictus.

IN ceteriore Hispania milliarius circiter triginta distans Barcinone Urbe celebri mons est, undique præruptus, ac maxime editus, asper, ac sterilis ad aspectum, florum tamen varietate ac fructuum suavitate præditus, vertices habet multiplices, & diversas in partes quasi terra dissectos; ex quo factum est, ut vulgari nomine dicatur *Mons serratus*, olim profano falsorum Deorum cultui dicatus, nunc Virgini Deiparæ sacer ob vetustissimum ejus simulachrum in abditiſſimo Antro divinitus adinventum. In medio ejus montis clivo situm est Deiparæ templum, quod ad Lauretanum omnium celeberrimum proxime accedere videtur, sive miraculorum multitudinem, sive peregrinorum concussationem, sive ministro- rum templi cultum spectare velimus. Templo verò aditum est Monasterium in primis celebre. Hujus templi ædificandi occasionem (ut antiquissima, quæ sunt in monasterio literarum monumenta testantur) præbuit per- vetus quidem, & illustre miraculum. Enimvero cum nostræ salutis anno 888. Guisfrapeli filia (is erat Barcinonis Comes, generis nobilitate, sed multo magis in Deum pietate, ac

Templi
Deipara
Montis
Serrati o-
rigo.

bono exemplo inclutus) miserandum in modum à dæmone occuparetur, ac solemnes exorcismi nequicquam adhiberentur, præmonuit dæmon se nullatenus abscissurum, nisi obsessa Virgo ducatur in Montem Serratum à Joanne Garino liberanda. Is solitariam per idem tempus vitam agebat in ejus montis spelunca, quæ etiam nunc ab eo nomen habet, ac prope monasterium est sita procul ab hominū frequentia, ubi quiete solitudinis, atq; animi tranquillitate fruebatur, quocirca Guisfrapelus, seu quod idem est Guifredus cognomento Pilo- sus, ne quid intentatum pro carissimæ filiæ incolumitate relinqueret, una cum eadem contendit ad montem, solitariū hominem con- venit, de re tota docet. Ille puellæ ærumnas miseratus, profusus lachrymis Deum pro ea suppliciter, atque ardentem invocat, ac illico im- mundum spiritum ab ea exigit. Guisfrapelus rei eventu lætus, memor tamen ejus, quod callidus hostis minatus erat, se rediturum in corpus nisi puella jam libera cum Joanne Garino in solitudine commoraretur dies omninò novē; orare hominem cepit, ut filiam in suam specum dies nimirum novem reciperet, ac contineret. Id ille graviter accipiens, primo constanter abnuī; ad extremum tamen invitus Comitibus precibus exorari se passus est: Comes interim Monistrolis (nomen est pagi adſiti ad Montis Serrati radices) commoratur: inde ci- bum per famulas filiæ trans mittebat, quoad dicta dies efflueret. Joannes verò Garinus puellæ monita salutis dabat, & ad studium virtutis incendebat. Ea familiaritas fecit, ut ar- tiperet occasionem diabolus felicitatē ho- minis animæ, deque suo statu deiciendæ: nam libidinis facibus vehementer sancti viri animum quasi machinis oppugnare incēpit. Per eos fere dies Dæmon Emeritæ spe- cie sumpta, in altera ejusdem montis spelunca degere cœperat, (quæ etiam nunc Sata- næ spelunca appellatur) cum eo, quem Joan- nes Garinus Eremitam existimabat, suis con- tulit cogitationes, ab eoque consilium, num puellam deserere deberet petit. At vetera- tor ille subsistere suadebat, ne ignaviæ lo- cum daret. Joannes tamen per Comitibus ser- vos cum orabat, filiam ut revocaret suam; sed frustra: timebat enim Comes, ne si ante nonum diem puella recederet, dæmon iterum eam occuparet. Tandem Joannes ten- tatione victus vitium per vim puellæ intulit.

Dæmonis
illuſſo ad
scelera
perpetran-
da.

lit, & jam maximo pudore perfusus falso il-
li Eremitæ flagitium suum aperuit, à quo con-
siliium de interficienda puella, ne res evul-
garetur, retulit. quare in speluncam rever-
sus dormientem puellam cultro jugulat, eo-
que condit in loco; ubi conditum deinde
est templum cum monasterio. Guisrapelo
verò de filia quærenti respondit ille, eam
concessisse rus quoddam, nec quicquam aliud
de ea se nosse. hic parens victimam illam om-
nem studiose lustrare; cumque puella nus-
quam appareret, domum repetit occurrens. In-
ter hæc Joannes Garinus admitti sceleris con-
scientia discruciebatur. quare ad summum
Pontificem Romam contendit, eique con-
fessionem atrocissimorum scelerum omnem
per confessionem aperit; ejusque consilio,
atque auctoritate in eadem illa, ubi Deum of-
fenderat, vastitate montis, ac solitudine à se-
met ipse peccatorum suorum poenas volunta-
ria corporis afflictatione resolcere decrevit.
Montis Serrati latebras secessumque repetit,
atque ibi manibus, pedibusque quadrupedum
more reperere verius, quam incidere cepit: nec
unquam oculos attollere audebat in cælum,
cujus opificem, & conditorem tanta crimi-
num indignitate nuper irritaverat. itaque ca-
pillis, barba, & totius corporis pilis subre-
fcentibus, videbatur homo silvestris. Cum ve-
rò venatores quidam ex aula Comitis Guisra-
peli eum conspicerent forma, incesuque feræ
non absimilem; atque silvestrem hominem
rati injecto in collum suæ nihil obniten-
tem, aut metuentem ducunt ad Comitem,
qui domi eum suæ alebat, innutriebatque
panis fragmine ad vitam sustentandam ei pro-
jecto.

*Imago B.
V. Montis
Serrati,
ælestibus
aditis si-
gnis reper-
ta.*

58. Per idem fere tempus pastoribus ex Mi-
nistrolo pago septem pueris sua in Montefer-
rato pecora simul pascantibus, singulis sabbati
diebus sub noctem intendentibus se tenebris,
vita subita de cælo effundi flammaram lumi-
na insolitis fulgoribus coruscantia, quæ certæ
montis speluncæ incumberent, ac deinde ex
eadem spelunca audiebantur quasi chori mo-
dulate, ac suaviter concinentium. id pueri suis
quisque parentibus narrant hi verò rem explo-
ratam Ministroli paracho, seu Rectori expo-
nunt. Rector pro officii sui ratione acceptam
rem tradit Episcopo, qui tunc temporis Man-
resæ morabatur. confestim ille magno cum
comitatu sabbati die adit Montem Serratum

novem fere millibus passuum Manresa distan-
tem. sub vesperam haurit suis & oculis lumina,
& auribus symphonie cantum. Ergo admira-
bundus jubet insequenti die Dominico lo-
cum, ubi visio apparuerat perquiri: tandem
quamvis ægè propter montis asperitatem in-
tra cavernulam, unde odor quoque suavissi-
mus afflabatur, eminentem ac solidam Deiparæ
effigiem reperiunt, à quo verò ejusmodi
Deiparæ simulachrum eo in loco collocatum
fuerit ignoratur. quidam tamen existimant ab
aliquo viro Sancto, eo tempore, quo Mauri
Hispaniam occupant, ibi esse repositum, sta-
tim atque effossum Virginis simulacrum agno-
scit Episcopus, lætitia perfusus est ingenti, sup-
plicationem cum cereis facibus edicit, virgi-
neam statuam in Ministrolo, proximum pa-
gum, asportaturus. verum postquam in id loci
perventum, ubi hodie visitur Deiparæ tem-
plum, qui statuam portabant homines, ex eo
loco dimovere nequaquam valuerunt: unde E-
piscopus intellexit divinam esse voluntatem,
ne illinc demigraret. Quare astantis Episcopi
jussu illico excitatur sacellum, ac magnifice in-
struenda exornatur Ara; in ea Simulacrum reponi-
tur relicto ad custodiam Ministroli Rectore
viro probitatis expertæ, ac singularis in Virgi-
nem pietatis. Ex templo peregrinorum concur-
sus variis ex partibus cum ingenti animarum,
& corporum utilitate fieri coepit. Statim
verò ac sacra Virginis statua reperta est factum
est, ut cum Joannes Garinus sane ad collum
vinculus apud Guisrapelum Comitem viveret
reptanti feræ similis, & in salutatis poenitentia
studio septem jam annos exegisset; Infans
trium mensium Comitis filius coram eodem
Comite elata, contentaque voce, ut ab omni-
bus exaudiretur. *Erige te*, inquit, *frater Joannes
Garine, nam Deus remisit tibi peccatum tuum.*
Tunc ille cælesti quasi nuncio adinotus af-
flictum et exit corpus, Deoq; gratias egit: exin
ad pedes Comitis projectus suum flagitium,
& immane contrucidatæ puellæ facinus ape-
ruit; veniamque ab eo petit, seque pro ad-
missio sceleris poenam omnem subiturum pol-
licetur. At Comes admiratione plenus respon-
dit se ei, cui Deus ignoverat, omnem in se
admissi sceleris culpam remittere, & ut reli-
giosum habitum indueret, deposita specie illa
silvestri jubet. voluit tamen indicari sibi lo-
cum, ubi extinctam filiam condidisset, quo
honorificiori eam sepultura tumularet. Igitur
Comes

*Poeniten-
tiam agen-
Garini
ab infante
puerulo de
sceleris
venia di-
vinitus
monetur*

*Interfecta
puella B. V.
devota, per
7. annos
ad vitam
revocatur*

*Templi
Montis
Serrati
cultus, ac
magnifi-
centia.*

Comes cum Garino magno septi comitatu ad locum iter arripuit; cumque ad sacellum illud Deiparæ pervenissent: primo ante eisdem simulacrum recens repertum procumbentes in genua preces, aliquandiu effuderunt: deinde iussu Garinus certos quosdam amoveri lapides, quibus sepositus non tantum viva, sed etiam valens atque integra apparuit puella, nisi quod in gutture signum quoddam instar filii purpurei, ubi vulnus acceperat, conspicietur. rei miraculo obstupescens Comes, atque ingenti gestans gaudio, filiam percontatur de casu, successuque universo: ac illa se ante illam aciem Virgini Deiparæ addictissimam fuisse, cuius precibus vitæ erat restituta: & quoniam parens domum tentabat adducere, ut eam matrimonio collocaret, negavit præcise puella ab eo Deiparæ Virginis sacello se recessuram, ubi perpetuo ejusdem obsequio addicta permanere volebat. Motum gessit roganti filæ Comes, ibique cœnobium edificavit. Virginum sub sancti Benedicti disciplina, ac legibus, in illud redi-viva filia Abbatissa admittæ sunt multæ, eæque perillustres puellæ: quarum suscepta est procuratio à Joanne Garino, ac Ministrioli Rectore: quorum uterque in eadem solitudinæ vitam sanctæ, ac religiosè traduxit. Elapsis jam annis centum cum & pietatis in religiosissimam ædem usque adeo creveret in dies, ut vis hominum ad Deiparæ simulacrum adventantium esset continenter magna; minime verò deceret religiosam vitam professas virgines tam frequens habere cum peregrina gente commercium; Borellus Barcinonis Comes Moniales illas omnes summi Pontificis auctoritate transtulit intra Barcinonem ad sancti Petri Monasterium; in Monte verò Serrato cœnobitas ex ejusdem sancti Benedicti familia posuit. deinde anno 1498. Ferdinandus, & Isabella Catholici Reges in idem Monasterium ejusdem sancti Benedicti severioris disciplinæ Monachos innexerunt, primo omnium Abbate Garzia de Cisneros, qui sanctimonix laude præcellens Monasterium prudenter, ac religiosè rexit. Extra verò Monasterii claustra in vastis, desertisque montis speluncis debebant Eremitæ, quorum vivendi ratio, ac tenor veterum Ægypti Monachorum vitam refert; præclarissimo deinde templo extructo, Deiparæ statua sublimis sita est in maximo templi sacello; an-

te eam lampades ex argento quinquaginta pendent, & usque collucunt, quas dono dederunt vari diversis temporibus Pontifices, Reges, Imperatores: ardent certis diebus cerei complures immensi propemodum ponderis. Templo est supellex sacra in primis luculentata cum opulento cultu margaritarum, & unionum, monumentum piæ munificentix virorum Principum, ac dynastarum. Sanctorum reliquix complures ibi pie asservantur miraculorum innumerabilium, quæ idoneis testibus sunt probata, ingens exat liber, in quo quamplurimi ægroti recensentur curati, emergenti liberati, captivi ab infidelium servitute exempti, mortui ad vitam revocati, quorum votive tabellæ, vel cereæ, aut lignæ statux eorundem beneficiorum indices in templo, & cœnobii claustro dependant. Quare sacrosanctum templi limen intrantes illico emolliuntur, & quasi adjectis pectori sacibus, ad studium pietatis accenduntur. Et hæc quidem omnia, quæ de templo Montis Serrati diximus ex Alfonso Villegas 2. p. ejus operis, qui Flos sanctorum dicitur, ubi de B. Virgine cap. 23. desumpta sunt, & ex vulgari idiomate translata: eam vero historiam ex vetustissimis, quæ in Monasterio asservantur litterarum documentis se accepisse restatur: cui assipulantur non modo spelunca Joannis Garini, & alia Satanæ sub falsa Eremitæ specie se ostendentis, quæ adhuc in Monte Serrato peregrinis ostenduntur, in quibus lapideis imaginibus hæc expressa cernuntur, verum etiam vetustissima traditio, & innumerabilia, quæ in eo templo miracula produntur, hoc ipsum satis confirmant. Hactenus ex Villega. Et sane, ut est in ejus templi historia, miracula octoginta duo supra trecenta Deiparæ à Monte Serrato edita numerantur. Hoc etiam in templo, quemadmodum cap. 35. diximus, B. P. Ignatius Societatis Jesu Fundator anno salutis 1521. confessione generali peracta coram Virginis simulacro, deposita seculari hinc sub tanto Virginis præsidio Christi militix nomen dedit.

Ad extremum nec illud prætereundum tantam esse fidelium pietatem erga Deiparæ Monte Serrato templum, ut Romæ, & Neapolis sub hoc nomine templa constructa cernantur.

Illud minime reticendum, his, quæ de Joanne Garino conscripsimus, aliquo modo simile esse id, quod Jacobo Eremitæ (cui-

Simile exemplum in Jac. Erem.

ius festum die 28. Januarii in martyrologio adnotatum) evenisse, memorie proditum est. Is enim cum vite sanctitate fulgeret puellam, a qua demonem exegerat, & apud se biduum retinere a parentibus rogatus erat, violavit, violatam interfecit, & in flumen projecit, sed eius flagitii severissima poenitentia intra sepulchrum quoddam decenniis spacio peracta, veniam a Deo consecutus, miraculis clarus migravit ad Dominum. Ejus res gestas ex Metaphrasie recitat Surius tomo 1. & nos in Tractatu de Virginibus sect. 2. ubi de mulierum confortio cavendo agemus.

S. MARIA DE GVADALVPE.

59.
Imago B.
V. de Guadalupe e-
iusdem
jussu, mi-
raculo co-
firmata,
invenia.

In eadem Hispania, Oppido Guadalupe (quod Latine flumen luporum, seu aquas lupinas) Templum Deiparæ est præclarissimum, ac miraculorum multitudine, ac peregrinorum frequentia maxime illustre, quemadmodum ex votivis tabellis, ac donariis perspicue apparet. Ejus templi extruendi ea fuit occasio; S. Gregorius ad Leandrum Hispalensem Episcopum, cui inscripsit librum *Moralia in Job*, dono misit Deiparæ imaginem, quæ in magna apud Hispalenses veneratione habebatur. Verum Mauris Hispaniam irumpentibus, eam una cum corpore S. Fulgentii Astigitani Episcopi fratre S. Leandri, quodam in antro abscondito posuerunt, ibique scriptum quoddam, quo hæc continebantur, reliquerunt. Hæc porro Deiparæ Imago ibi tamdiu permansit (permansit autem ad annos sexcentos) dum B. Virgo bubulco cuidam apparuit, eumque rei totius admonuit, ac ne quid decisset ad fidem, addidit & signum in rei comprobationem, fore nimirum, ut quem vita defunctum erat inventurus, a mortuis infans ejus filius resurgeret. Ergo cum ex dicto Virginis omnia successissent, is evocatis una secum ex eodem Oppido sociis, Deiparæ sculptilem ex ligno imaginem, quantitate non adeo magnam, quæ tamen intuentes ad pietatem excitabat effodit; eodemque in loco S. Fulgentii corpus est reperiendum. Aedicula ad Imaginis honorem pro loci opportunitate ædificata, quæ præcipua totius Hispaniæ Religione colitur. Mox Alfonso Rex hujus nominis IX. Templum extruxit, dote auxit, Clericosque constituit, qui divinum Officium rite persolverent. Tandem Joannes I. Castellæ Rex reli-

giosissimo Ordini S. Hieronymi procurandum dedit.

S. MARIA DE RVPE GAL-
lica in Hispania.

In quodam Hispaniæ monte editissimo Rupes Gallica dicto, Hispani suo idiomate *La Pigna di Francia* vocant, qui situs est in Salmaticensis Diocesis confinio, templum extranuncupatum sancta Maria de Rupe Gallica, in eo miraculorum fama celebris colitur Imago Deiparæ; cujus quidem inventio, ac divina miracula impressa, collectaque leguntur ex vetustissimis ejusdem monasterii manuscriptis. Nos ejus templi primordia breviter perstringamus. Cum Parisiis in Gallia Simon Robanus vulgo dictus Simon Vela, parentibus jam vita defunctis, ac patrimonio in pauperes, & in Ecclesias distributo, annum agens quadragesimum primum, in monasterio tertii ordinis sancti Francisci, nullo religionis habitu suscepto, aliquandiu vixisset; semel, atque iterum per quietem divinitus est admonitus, ut in Gallica Rupe versus Occidentem, Deiparæ Imaginem studiosè perquireret, quæ in Galliis toto nunquam qua sita quinquennio, in Hispaniam ad sancti Jacobi in Compostella profectus, & Salmaticæ aliquandiu commoratus, Deiparam Virginem impressius orabat, atque obtestabatur, ut sibi Rupem Gallicam, ubi tandem locorum esset, certo aliquo indicio declararet. Haud ita multo carbonarii cujusdam indicio, atque aliorum responsa secutus, cum ad eam Rupem, sylvamque pervenisset lætabundus, post preces illic enixè effusas, per somnium oblata est Deiparæ species, filium gestantis in ulnis, ac multo lumine circumfusæ, quæ jussit suam ex eo loco effosam imaginem in summo montis apice collocari, ac ibidem templum erigi.

Itaque Anno nostræ salutis 1434. ætatis suæ 49. die 19. Maji feria 4. quorundam ope adjutus, Imaginem effodit; effosam in tuguriolum quoddam ex lignis raptim, ac subito excitatum intrulit, reposuitque. Verum tot, tamque divina miracula illic edi continuo cœpta sunt, ut tribus dumtaxat exactis mensibus in aediculam juxta Deiparæ præscriptum in editissimo montis fastigio extructam, Imago sit collocata: & tandem miraculis quotidie magis incre-

61.
Imago S.
Maria de
Rupe Gal-
lica; jussu
dem mon-
asterii re-
perita.

Te
Ca
le
nu
par
tur

B.
Il
ap
ju
pl
m
co
Si
D
ca
m
ni
fa

increbrescentibus, ei templum constructum est, & à Joanne II Castellæ Rege, Ordini Prædicatorum attributum. Simon verò Anno ætatis suæ 53, ad præmia, ut patet credere, immortalitatis admittus, sepultus est in maximo sacello prope altare, ubi reposita est sanctissima Deiparæ Imago.

TEMPLVM CATHEDRALE
Ecclesiæ Toletanae dicatum Deiparæ, cujus
piissima Imago ibidem religiosissima
colitur.

Templum 56. **T**OLETANVM cathedrale templum Deiparæ consecratum toti Hispaniæ est clarissimum; in eius verò sacrario (is est locus aservandis sacrosanctis reliquiis destinatus) supra secundam ejus loci januam, Deiparæ simulacrum ex ligno lamina argentea conveffito, sedet in throno, eleganti venustate, ac gravitate, perquam similis vultui, quem habuisse Deipara scribitur ab Epiphano Piesbytero Constantinopolitano apud Nicephorum libro 2. histor. c. 23, cujus verba c. 5. cum ageremus de Deiparæ pulchritudine attulimus.

Puer verò Jesus matri simillimus ejusmodi simulacrum, S. Ildelfonsi ætate, erat Aræ maximæ superpositum, etenim die 18. Octobris Deipara innumerabili propemodum Angelorū, ac Virginum stapatā comitatu, magnoque splendore circumfusa, in hoc templum Toleticæ cathedrale descendit, & in cathedra confedit, ex qua verba ad populum facere consueverat S. Ildelfonsus, eique vestem ad sacrificandum donavit, quemadmodum c. 35, diximus.

Verum cum vellet abscedere, suum hoc simulacrum in Ara maxima positum, archius est complexa; Ex illo ingens populi in sanctissimam effigiem est excitata pietas. Verum dum Mauri Hispania potiti essent, illud Christiani in puteo quodam sub Ara maxima furtim absconderunt: postmodum exactis Mauris atque in Christianorum ditionem templo redacto, divina luce, quæ & hora, quia in officio divino LAUDES concinuntur, eo in loco mirificè radiabat; Archiepiscopus, & Clerus admonitus, tædem jejuniis, ac precibus intellexere, eam ibi Imaginem fuisse reconditam, atque eam esse horam, qua Deipara olim in hoc Templum descenderat, in cujus memoriam Angeli ad imaginem illam tunc temporis con-

cinabant.

Igitur Imaginem sacram palam extractam, tandem in eo, quem diximus loco collocarunt; quæ plurimis miraculis coruscet.

Hinc in templum, quasi Deiparæ præsentia illustratum, & ad hanc Deiparæ Imaginem ejusdem contractu consecratam, peregrini divina beneficia petitori plurimi accurrunt. In illo Reges sepultura sibi locum elegerunt; in illo militaria vexilla Regibus in bellum contra Mauros profecturis benedici consueverunt; & quamvis primò, Hispaniam occupantes Mauri, in eo Templo Mahometi superstitionem exercuerint; mox tamen dejectis illis, Christiano ritu Deo, ac Deiparæ de novo consecratum est, instituta, post die festi S. Ildelfonsi; nimirum, die 24. Januarii, solemnitate, quam Festum Descensionis B. Virginis, vel Festum B. Virginis de Pace appellant, ex Mariana libro 8. de rebus Hispan. cap. 17. & ex Ribadencya de vitis Sanctorum die 24. Januarii.

Hæc omnia ex Garzia de Aloyfa Toletani Templi Canonico apud Alfonso Villegas parte 2. de vitis Sanctorum in B. Virgine c. 23.

ALIQVOT ALIATEM-
pla in Hispania.

62. **C**ÆSARUGUSTÆ præter templum B. Virginis de Pillari à S. Jacobo Apostolo Deiparæ adhuc in terris agenti excitatum, de quo in c. 29. diximus; extat & aliud ejusdem Deiparæ templum, quod vocant de Portillo, multis clarum miraculis. ejus ædificandi occasionem recenset Hieronymus Blanca in Commentario rerum Aragonensium ad annum 1134. his verbis: scio in ejusdem Ecclesiæ tabulis contineri, scilicet Mauris Cæsaraugustam Urbem, quam nostri jam obtinuerant, noctu clam invadere contententibus, quadamque muri parte ab eis conquassata, & diruta; sanctissimam Dei Genitricem Mariam, cœlesti Angelorum agmine coacervato, ipsis infidelibus restitisse, ac ne urbis sibi carissimæ potirentur, illius se præbuisse propugnatricem, ac murum.

Propterea nostros mœnium reparadorum negligentiores redditos, firmam ac salvam urbem ipsam statuentes, quæ ejusdem Virginis patrocinio muniretur; in ipsius verò muri direptionis loco, quo cœleste signum apparuerat, factum ibi templum cõstruxisse tantæ rei con-

*Liberas
Deiparæ
Cæsaraugustanam
Urbem à
Mauris
expugnata-
tam.*

secratum, quod nomine inde sumpto sub B. Mariæ del Portillo memoria celebre, nostra hæc ætate invisitur. Alia enim sacra delubra in eorundem mœnium, continuatione ædificasse, eidem sanctissimæ Virgini dicata, nempe, ut tota urbe ipsius templis circumdata, & quasi circumscripta celebre tantæ rei, ac perpetuum signum extaret. hæcenus Blanca.

Quin etiam Adrianus Pontifex in quodam suo diplomate, eandem urbem Cæsaraugustam, aliquando à Mauris occupatam, Imaginis Deiparæ ejusdem templi de Portillo liberatam fuisse, testatur his verbis: *Olim cum Christi fideles Civitatem Cæsaraugustanam contra Mauros Infideles, Catholica fides hostes, qui tunc dictam Civitatem occupabant, expugnarunt: quædam Imago ejusdem B. Mariæ miraculosè in Ecclesia ipsius B. Mariæ Portillo Cæsaraugustanensis ejusdem Christi fidelibus, dum bellum adversus eosdem infideles gererent, apparuit, cujus visionis favore, & auxilio præfati fideles vicloriam adversus eosdem infideles consecuti fuerunt. Ex tunc omnipotens Deus meritis, & intercessione ejusdem Virginis Mariæ crebra miracula in eadem Ecclesia operari, in dies dignatus est hæcenus in Diplomate Adriani.*

Templa Deiparæ Ovetti.

60. Ovetti in Asturibus Alfonso II. Rex cognomento Castus, Anno Domini 803. Deiparæ templum posuit marmoreis columnis insignè auro, argentoque variè exornatum.

Oveti quoque secundo ab Urbelapide, in latere Narenti Montis, Ramus Rex Anno 846. aliam ædem ex belli manibus, Deiparæ ædificavit structuræ genere, & totius operis majestatem, in paucis elegantissimum Auctore Mariana lib. 7. de rebus Hispan. c. 13.

Imago B. Virginis à Mercede cœlestibus prodigiis reperta.

63. S. Mariæ de Mercede Templum inter Saguntum, ac Valentiam pari fere intervallo, sexto nimirum ab utraque urbe milliario, cum adjuncto cœnobio ex ejusdem nominis ordine, extruxit Jacobus cognomento Expugnator Aragonum Rex.

Ejusdem Deiparæ templum à Jacobo Aragonum Rege exstructum.

Enim verò indicio cœlestium luminum in eum locum delabentium, effossa terra templum magnum, sed terra obrutum inventum est, tum magno quodam tinnabulo, sub quo reperta est marmorea tabula, altitudine duorum cubitorum, in qua insculpta erat Deiparæ Imago ulnis filium gestantis. creditum est ibi olim templum Deiparæ fuisse, sed irrupten-

tibus Mauris in templo diruto delituisse Imaginem annis quingentis decem ab Jacobi tempore, qui Imaginem, in novo supra vetus erecto templo, ad altare majus superponendum curavit, ubi & miraculis claret, & magna Urbis totiusque Valentini Regni veneratione colitur. hæc ex Bernardino Gomes Saguntino lib. 10. de rebus gestis Jacobi Aragoniæ Regis ejus fere verbis.

Hispani in Bætica Cathedralè Templum Deiparæ est dedicatum, de quo Paulus Metula parte 2. Cosmograph. lib. 2. scribit, eo templo Christianum Orbem nullum habere excellentius, si quis Operis amplitudinem spectet, & majestatem; cui ascriptur Mariana lib. 13. de rebus Hispan. cap. 7.

Addit verò Paulus templum huic Turrim adsitam esse summæ altitudinis, unde in campos circumjacentes latissimè est prospectus; intus verò cochleam perquam Eques commode ascendere potest.

Hispani item extra urbem via, qua Toletum est iter, aliud Deiparæ templum visitur miraculis nobilissimum, omnibus vicinis populis ob antiquam Deiparæ Imaginem in primis venerabile.

Legione in Castella, Ordonius Rex Anno 918. Mauris bello devictis, B. Virg. Basilicam posuit, ex Joanne Mariana lib. 7. de rebus Hispan. c. ult. ubi Rex de manu Legionensis Episcopi Regni coronam capiti suo imponendam curavit.

Mursiæ Alfonso Castellæ Rex cognomento Astrologus, qui Annum Domini circiter 1250. regnabat, ea urbe à Mauris recepta Deiparæ templum ædificavit.

64. Olisippone in Lusitania in ipso Portus aditu, Emanuel III. Lusitanæ Rex ædiculam ab Henrico Principe in Deiparæ honorem extructam, miram in amplitudinem auxit in usum classiariorum in Indiam proficentium; ejus procuracione Cœnobitis ex familia S. Hieronymi attributa, quemadmodum e. 35. ex Maffeyo lib. 2. histor. Indicæ diximus.

Ebore in Lusitania templum nostræ Dominiæ gratiarum est erectum cum ad sito cœnobio Ordinis S. Augustini.

In Oppido Olhana extat Templum Deiparæ Castiluedrensis insigni, & anniversario miraculo celebre, quod nos ex Lucio Manneo Siculo lib. 5. de rebus Hispaniæ cap. ult. suis verbis hic adscribemus, sic verò habet:

Apud

Ecclesia Deiparæ Cathedralis in Bætica.

Aliud Deiparæ templum in eadem.

Aliud Legionis in Castella.

Aliud Mursiæ.

Aliud Olisippone.

Aliud Ebore.

Templum B. Virg. Castiluedrensis.

In Oppido Olhana.

Cathedralis Ecclesia Carnutis.

Idem templi divino prodigia accensis lapidibus sæpe insignuntur.

Apud Oppidum Olianam, quod est in Ripa Sicoris, & distat ab Ilerda passuum millia circiter 40.

Domus est Mariæ Virginis Castiluedrensis in alto loco posita, ad quam Domum, singulis Annis, in Martio mense, diebus Venetis, ex Insula fluminis tria lumina cærulei coloris ascendunt, & Ecclesiam per fenestras ingressa lampades accendant, & subinde descendunt ad eundem locum, vnde venerant, ibique ab insipientium oculis evanescent. Quæ res admirabilis à populis illius regionis, & viris fide dignis affirmatur hæc ille.

TEMPLA IN GALLIA ET BELGIO Deipara sacra.

66. Cathedralis templi Parisius celeberrimum Deipara dicatum.

GALLIA, & Belgium studio erga Deiparam mirifice incensa ejusdem templis præcipue abundant, & ut præteream Massiliense à S. Martha, & Tangrense à S. Materno eidem Virgini Apostolorum ætate posita, (de quibus c. 29. hujus operis.) Al quot alia ex præcipuis breviter attingam.

Parisius totius Galliarum Urbe celeberrimum Templum Cathedrale, antiquitate vetustum Deiparæ est sacrum, id quod, Auctore Aimonio libro 3. de gestis Francorum c. 57. Fredegundis Regina marito Chilperico viduata, cum thesauris suis se contulit. Sed Philippus Augustus ejus templi structuram magnificentiorem Anno 1191. est aggressus, quod Mauritius Parisiensis Episcopus Deiparæ consecravit, quemadmodum indicat inscriptio, quæ in Episcopali sacello legitur: & sanè hujus templi præstantiam, litteris prodidit Paulus Merula parte 3. suæ cosmograph. lib. 3. cap. 21. ubi templum hoc, ait, columnis 20. sustinetur, ejus longitudinem passuum esse 120. latitudinem 60. altitudinem 100. choium habere lapide circumctum historiis ex veteri, novoque testamento insculptis in ambitu verò sacelli 45. ferreis elatris munita, & univsum portas 11. ad latera quoque turres campanarias altitudine 34. cubitorum, Campanam maximam, cui à Maria cognomen, 20. viros flagitare pulsandam, sonitum verò sereno Cælo per septem leucas, (quæ miliaria sunt 28.) audiri: hæc ille.

Aliud idem templum.

Parisius quoque Regium sacellum à S. Eudovic. singulari artificio conditum Deiparæ

est dedicatum Anno 1248. ut est in ejus sacelli inscriptione.

65. Carnuti Cathedralis ædes magnificentissima Deiparæ est posita à Christianis eo in loco, ubi ante Christi Adventum, Druidæ Galliarum sapientissimi, eidem Deiparæ nondum natæ aram, hæc inscriptione, VIRGINI PARITURÆ, insignem dicarant, quemadmodum cap. 29. dixi. Hujus templi fundator, vel, ut alii malunt, instaurator extitit Fulbertus Carnutensis Episcopus, Deiparæ in primis addictus, sanctitate, ac doctrina clarissimus, adjutus largitionibus Cnutonis, aliàs Cantuari Anglorum Regis, Auctore Wilhelmo Malmesburienfis lib. 2. de gestis Anglorum c. 11. In ejus templi Crypta Puteus ostenditur, dictus Sæthorum forisum, in quem magnus Christianorum Carnutensium numerus, cum Christi Domini fidem suscepissent, Quirino Proconsule est præcipitatus.

66. Laudunum in Gallia insigni Templo Deiparæ gloriatur, quod antiquo templo incenso elemosynis fidelium propter plurima miracula edita, est extructum, quemadmodum ex Hugone Farlito, & Vincencio Belvacensi in Tract. de miraculis fusius diximus.

In Laudunensi quoque Regione Templum B. Virginis de Læticia vulgo *Nasire Dame de Luffon* miraculis claret. Cum enim tres Equites Ordinis S. Joannis Jerosolymitani patria Laudunenses, generis nobilitate incliti Ann. 1134. Ægyptum appulsi, in obicuram & horridam custodiam Cairi à Sulcano conjecti essent, à Deipara multo lumine circumfusa, & Angelorum multitudine stipata benignè invisuntur: ejusque statuum ab ipsius manibus acceptam, ubi in Galliam admirabiliter Deiparæ ope sunt perducti, in hoc templo reposituerunt, ibique miraculis præcipue nobilitati. cuius historiam literis consignavit F. Jacobus Bosius Ordinis S. Joannis Jerosolymitani Procurator Generalis.

Avarici Biturigum, quod vulgo *Burges* dicitur, nostræ Domine Caldesurnensi templum est positum propter insigne miraculum, quod regnante Childeberto filio Clodovei annum circiter 546. contigit. cum enim puer Hebræus die sancto Paschæ unà cum filiis Christianorum sacram Eucharistiam suscepisset, eaque de causa à parente in ardentem furnum conjectus, & obitru-

Templa duo B. Virginis Lauduni.

Simulacrum à Deipara Jerosolymitana equitibus donatum.

Templum B. Virginis Caldesurnensis.

to furno clausus fuisset; tandem à Christianis locum referantibus, illæsus repertus; testatus est se ab ea, quæ in Christianorum templo filiolum brachiis complectitur, servatum, quare eodem in loco templum à Calido Furno denominatum, extruitur. hæc ex Annalibus Francorum in Chisdeberto, & hoc quidem Deiparæ miraculum non absimile est alteri, quod Constantinopoli evenisse scribunt Gregorius Turonensis, & alii Græci scriptores, quod nos attulimus cap. 29.

Aliud Deiparæ templum in Colle.

Templum in Colle, quem dicunt *Rupem Amatoris* apud Caturcenses in Gallia Deiparæ sacrum quamplurimis coruscavit miraculis ab Anno 1140. quorum Hugo Fasitius lib. de iis miraculis, quæ suo tempore edita sunt scripto, centum viginti septem, literis mandavit. ejus templum meminit Casarius lib. 7. cap. 15.

Templum Virginis.

67. Sueffionense Templum Deiparæ dictum, & miraculis nobilitatum sublatre Beate Virginis habet, teste Anselmo Abbate Gemblacensi in Appendice manuscripta ad Chronicon Sigeberti.

Hugo Fasitius 40. enumerat miracula suo tempora audita, & visa ab Anno 1128. nos aliqua eorum retulimus in Tractatu de miraculis ex Vincent. lib. 27. c. 2. & sequentibus.

Aliud Clariaci.

Clariaci prope Aureliam Deiparæ templum olim peregrinis eò confluentibus celebre; tamen ab Anglis circa annum 1428. vastatum, à Ludovico tamen XI. Galliarum Rege Anno circiter 1480. magnificè est restitutum.

Cathedrale templum Claremontense.

Claremonte in Arvernia templum Cathedrale extat nostræ Dominæ à Portu jam pridem fundatum à S. Avito ejusdem Urbis Episcopo, qui Anno 594. ex hac luce migravit: verum à Nortmannis Anno circiter 853. incensum, S. Sigonius ejusdem Civitatis Episcopus Anno 966. antiquo splendori restituit.

Templa B. Virginis in Normannia.

In Normannia celebrantur subjecta Deiparæ templa.
Rothomagensis præclarissimum.
Constantiense structura insignis.
Balocense miraculis celeberrimum.

Aliud in Castro Augensi.

In Augensi Castro apud Nortmanniam Ecclesia eminet Deiparæ dicata, in qua Canonici instituti sancti Victoris Parisiensis degerebant, ad quos divertit S. Laurentius Archiepiscopus Dublinensis in Hybernia, ibi

que sanctè obiit circa Annum Domini 1171. in eoque templo ejus corpus reconditum jacet.

Anicium in Avernia, & Ambianum in Piccardia illustribus Deiparæ templis nobilitantur.

Alia Deiparæ templa alii in locis.

In Andegavensi Regione in edia Rupes Deiparæ à S. Maurilio Andegavensium Episcopo, tempore Honorii, excisis Deorum simulacris est posita.

In extremis Galliarum ad mare Oceanum Insula extat S. Mariæ Bovinæ nuncupata, ubi templum est Deiparæ miraculis ab antiquis temporibus celeberrimum, quod & Inula nomen dedit.

In littore verò non procul ab Insula, Oppida duo visuntur de nomine Deiparæ dicta Gallicè *Nostre Dame*, ob templa olim miraculis clarissima.

E Regione quasi Rupellæ in Insula quadam, edes est B. Virginis, quæ Oppido nomen dedit.

In Belgii verò Urbibus, & Oppidis nobilissima visuntur Deiparæ templa, nobis satis sit in præsentiarum proponere.

Hallense, & Siehaimense miraculis celebrata, de quibus aliqua diximus in c. 20. & in Tract. de miraculis.

DEIPARÆ TEMPLA IN GERMANIA, & in aliis Septentrionis Regionibus.

IN Germania complura extant Deiparæ templa antiquæ pietatis documenta certissima; nam ut omittam ex iis plurima miraculis illustrata, quæ in una Diocesi Herbipolensi ex Trutemio commemoravimus, in hoc opere cap. 20. & in tractatu de miraculis; certè alia magnificentissima sparsim in tota Germania exiuncta cernuntur: eorum aliqua attingemus adjectis aliis, quæ in aliis Septentrionis Regnis olim posita erant, quamvis nonnulla hæreticorum furore antiquum splendorem minime retineant.

Spiræ à sancto Henrico Imperatore in honorem Deiparæ excitari cœpta est Basilica Cathedralis, Regia magnificentia, quam postea perfecit Conradus Secundus.

Cathedralis Basilica Spiræ.

Argentinae Clodoveus, qui primus à Francorum Regibus Christo nomen dedit, templum Deiparæ crexit, quod miraculis suis illustrat.

Aliud Argentinae.

Ratis-